

STRESZCZENIE

Rozpoczynając pisanie dysertacji, próbowałam odnaleźć jedno słowo, które będzie jak wielkie DRZWI do mojego świata, jak coś równoważnego do słowa ZAPRASZAM, gdy witamy długo oczekiwanych gości, jak pierwsze zdanie dramatu otwierającego cały spektakl i wciągającego w historię bohaterów, w końcu jak zygzak pioruna przecinający stojące powietrze lub coś co wstrząśnie czy zaskoczy osobę rozpoczynającą ze mną wspólną, intelektualno-twórczą podróż. Niestety, jedynym, które determinowało moje myśli, było słowo:

LĘK

W rozumieniu globalnym i humanistycznym – lęk przed tym co stanie się jutro, przed wojną, przed inflacją, przed kryzysem, przed utratą pracy, przed chorobą, a w konsekwencji przed śmiercią. W moim autonomicznym i artystycznym przypadku był to też lęk przed porażką, przed popadnięciem w banał, przed negatywną opinią odbiorcy. Życie w tak niepewnych czasach, na równi z innymi niewiadomymi, wypełnia niepokój twórczy, który prowokuje do ciągłego analizowania rzeczywistości i szykowania się na różne scenariusze, coraz częściej przypominające te z filmów katastroficznych lub science-fiction. Cóż więc uczynić dla wyrażenia tego słowa, jak je zinterpretować, do czego użyć w kontekście tematu:

|2|0|2|0 /2|0|2|1| – ZAPIS CZASU ZAPIS IDEI. AUTORSKA NARRACJA PLASTYCZNA.

Stąd, ów stan emocjonalny, w którym pozostawałam, został poddany swoistej autoterapii. Starałam się oswajać różnorakie lęki, nadając im kształtów i znaczeń. Balansując pomiędzy rzeźbą, instalacją, performance, happeningiem i kostiumem poszukiwałam drogi, by z pozycji uczestnika wydarzeń i scenografa przedstawić subiektywny punkt widzenia wątków problemowych. Zachowując dystans obserwatora i perspektywę widza, podjęłam próbę wypracowania osobistej, socjoestetycznej postawy korespondującej z postpandemicznymi i posthumanistycznymi realiami, by w ten sposób podjąć dialog, sprowokować odbiorcę do dyskursu w kwestii dotyczącej kondycji człowieka we współczesnym świecie. W pracy doktorskiej chciałabym podzielić się swoimi przemyśleniami i przedstawić wnioski a rezultaty całego procesu artystyczno-badawczego zaprezentować w formie finalnej narracji, której na potrzeby niniejszego opracowania przypisałam nazwę SCENOGRAFIA RZECZYWISTOŚCI i traktuję jako wyrażenie będące synonimem tematu. Przedmiotem rozważań jest próba scharakteryzowania czasu końca drugiej dekady XXI wieku, w którym galopująca machina cywilizacyjna nieoczekiwanie została sparaliżowana epidemią choroby zakaźnej. Świat się zatrzymał. Pandemia wirusa SARS-CoV-2 spowodowała dekonstrukcję ładu społecznego i wpłynęła w znaczący sposób na „naszą normalność”, przynosząc zmianę obyczajowości i norm społecznych, wytrącając całe populacje z codziennej ciągłości czasowej. W części teoretycznej pracy doktorskiej, nawiązując do globalnych uwarunkowań chciałabym przybliżyć problemy lokalne i przedstawić wybrane kadry rzeczywistości – wybrzmiewające echem niepokoju i nasilające się w czasie lockdown'u fale zjawisk społecznych a szczególnie tych wydarzeń, które miały i mają fundamentalne znaczenie dla stabilizacji polskiej demokracji, dla respektowania praw człowieka. W treści przywołam nazwiska wybitnych artystów sztuki krytycznej i zaangażowanej, prezentując ich twórcze postawy oraz działania mające na celu zwrócenie uwagi na problemy grup wykluczonych oraz mniejszości; zamieszcze i opatrzę komentarzem dostępny materiał fotograficzny czasu izolacji – tablice informacyjne i symbole zarazy, piktogramy oraz znaki i kody komunikacji wizualnej; odniosę się do wybranych przykładów infografiki w przestrzeni publicznej, również z innych obszarów kulturowych. W dysertacji powołam się na poglądy znanych twórców: rzeźbiarza, performerera i teoretyka sztuki Josepha Beuys'a, scenografa Jana Kosińskiego a także filozofa Tomasza Stawiszyńskiego, bowiem przemyślenia wskazanych artystów / myślicieli, miały i mają wpływ na moją percepcję i posłużyły jako rodzaj filtra podczas zapisu myśli. W wybranych rozdziałach pracy zostaną zamieszczone obszernie fragmenty tekstu zredagowane w oparciu o dialogi z artystami. Zaproponowana forma, jest bowiem nieodłącznym elementem pracy zespołowej a w środowisku teatralnym, zwyczajowo przyjętym sposobem prowadzenia rozmów i dyskusji. Zacytuję wypowiedzi Zbigniewa Libery, polskiego artysty reprezentującego nurt sztuki krytycznej i Krzysztofa Kopki, wrocławskiego

reżysera i historyka teatru. Przybliżę także specyfikę działalności dolnośląskich instytucji pozarządowych: „Teatru Układ Formalny” i „Fundacji Sztuka Forma”, z którymi współpracuję. Do zastosowania takiego zabiegu redakcyjnego zainspirowały mnie dwie książki. Pierwsza z pozycji zatytułowana „Drżące ciała. Rozmowy z artystami”, która zawiera wywiady przeprowadzone przez Artura Żmijewskiego z artystami nurtu sztuki krytycznej, druga publikacja pt.: „Wodiczko. Socjoestetyka”, to wywiad–rzeka, przeprowadzony przez Adama Ostolskiego z Krzysztofem Wodiczko.

W rozdziale pierwszym – DYSTANS, pochylę się nad zjawiskiem sztuki zaangażowanej i polskiego teatru zaangażowanego społecznie, ze szczególnym ukierunkowaniem na wrocławskie środowisko artystyczne, z którego się wywodzę. Rozdział drugi – MASKA, dotyczy sfery psychologicznej i socjologicznej współczesnego człowieka, dotkniętego traumatycznymi przeżyciami. Chęć zobrazowania subiektywnych obserwacji, skłoniła mnie do opracowania idei autorskiej narracji plastycznej.

W rozdziale trzecim – IZOLACJA, podjęłam próbę opisu oraz odzwierciedlenia relacji międzyludzkich, które skomentuję i udokumentuję materiałem zdjęciowym z wybranych spektakli i działań w obszarze sztuki.

W ostatnim z rozdziałów zatytułowanym DEZYNFEKcja, zamieszczę wybrane przykłady prac studentów Pracowni Projektowania Ubioru Kreatywnego, którzy w ramach zajęć prowadzonych w trybie online, w reakcji na dynamicznie zmieniającą się sytuację zewnętrzną, podejmowali ważne i nurtujące ich tematy, np.: „Dziennik czasu kwarantanny” czy „Manifest artystyczny”, prezentując indywidualne postawy twórcze. Swoją wypowiedź będę opierać na tekstach z zakresu filozofii, psychologii i socjologii. Pozyskane informacje a także zebrane i poddane analizie materiały, wykorzystam jako bibliotekę inspiracji do stworzenia dzieła przewodowego.

Autorski projekt artystyczno-badawczy, oparty na eksperymencie wyobraźni i subiektywnej interpretacji, zostanie poddany konfrontacji z przemyśleniami zawartymi w części teoretycznej, co pozwoli moje dotychczasowe działania wzbogacić o nowe konteksty pomocne w ustaleniu założeń projektowych do części praktycznej i umożliwi sformułowanie wniosków. W drugiej części rozprawy omówię i udokumentuję cały proces powstawania przewodowego dzieła. Autorska narracja plastyczna jest wyrazem inwencji i emocji, interpretacji tematu i twórczej ekspresji, wyobrażonych z pozycji artysty–komentatora i scenografa–obserwatora rzeczywistości. Idąc obraną drogą poszukiwań stworzyłam wizualno-przestrzenny patchwork, wypełniony hybrydami przypominającymi sylwetkę człowieka lecz pozbawionymi cech indywidualnych. Nimi obsadziłam główne role w sytuacjach prawdopodobnych, które mogły zaistnieć, jednak są to zapamiętane i utrwalone w mojej pamięci obrazy, złożone z sekwencji o rzeczywistości zmieniającej nas i zmieniającej się wokół nas.

Teatr form lub interaktywna SCENOGRAFIA RZECZYWISTOŚCI stworzona na podstawie własnego scenariusza jest zmaterializowanym zapisem idei, dla których impulsem stały się wydarzenia historii najnowszej i jest odzwierciedleniem mojego sposobu myślenia, widzenia, dotykania i odczuwania. Rozprawa doktorska i przewodowe dzieło są wypadkową ukończonych przeze mnie studiów na kierunku rzeźba, fascynacji teatrem, literaturą i muzyką oraz praktyką w zawodzie scenografa, projektantki lalki, maski i kostiumu.